

■ УДК 793.3.071.1(477)

К. В. Островська, доцент, завідувач кафедри народної хореографії, Харківська державна академія культури, м. Харків

АНАТОЛІЙ КРИВОХИЖА – ХРАНИТЕЛЬ ХОРЕОГРАФІЧНИХ ТРАДИЦІЙ УКРАЇНИ

Досліджується вагомий внесок професора А. М. Кривохижи в розвиток національної хореографічної культури. Значну увагу приділено створенню заслуженого ансамблю танцю України «Ятрань». Проаналізовано особливості побудови та лексичне наповнення танців, створених А. М. Кривохижею. На прикладі роботи найвідомішого танцювального колективу Кіровоградщини висвітлено використання народних ігор та обрядів означеним регіоном.

Ключові слова: ансамбль танцю, балетмейстер, колектив, народна хореографія, хореографічна композиція, фольклор.

К. В. Островская, доцент, заведующая кафедрой народной хореографии, Харьковская государственная академия культуры, г. Харьков

АНАТОЛИЙ КРИВОХИЖА – ХРАНИТЕЛЬ ХОРЕОГРАФИЧЕСКИХ ТРАДИЦИЙ УКРАИНЫ

Исследуется весомый вклад профессора А. М. Кривохижи в развитие национальной хореографической культуры. Большое внимание уделяется созданию заслуженного ансамбля танца Украины «Ятрань». Проанализированы особенности построения и лексическое наполнение танцев, созданных А. М. Кривохижей. На примере работы известнейшего танцевального коллектива Кировоградщины рассмотрено использование народных игр и обрядов данным регионом.

Ключевые слова: ансамбль танца, балетмейстер, коллектив, народная хореография, хореографическая композиция, фольклор.

K. V. Ostrovska, Assistant Professor, Kharkiv State Academy of Culture, Kharkiv

ANATOLIY KRYVOKHYZHA AS A GUARDIAN OF UKRAINIAN CHOREOGRAPHIC TRADITIONS

The paper analyzes Professor A. Kryvokhyzha's significant contribution to the development of national choreographic culture. Special attention is paid to the creation of the Honored Dance Ensemble of Ukraine "Yatran". The features of the structure and lexical content of dances created by A. Kryvokhyzha are examined. As in the case of the famous dance group of Kyrovohradshchyna the author highlights the use of folk games and ceremonies of the region under consideration.

Key words: Dance Ensemble, choreographer, collective, folk choreography, choreographic composition, folklore.

Постановка проблеми. Нині існує загроза зникнення української національної культури, її етнічної самобутності, історії, традицій, побуту й обрядів. Одним із факторів її збереження є український народно-сценічний танець, який відображає життєвий досвід народу, творчо узагальнює та осмислює його, зберігає художньо-історичну пам'ять нації. Дослідження української хореографії, органічне долучення їх до сучасної хореографічної культури — необхідне завдання для всіх працюючих у цій сфері фольклористів та мистецтвознавців. Незважаючи на те, що нині українську національну хореографічну культуру розвивають і поширюють нечисленні професійні балетмейстери, їхня творчість потребує глибокого та ретельного вивчення, тому що сучасні науковці не досліджують усіх аспектів їхньої діяльності.

Крім того, сьогодні посилюється значення українського народно-сценічного танцю, який слугує дієвим засобом ідейно-естетичного впливу на сучасне суспільство. Збереження традицій українського фольклору, органічне долучення до сучасної хореографічної культури є найважливішими практичними і теоретичними завданнями хореографічного мистецтва.

Мета статті — проаналізувати творчу діяльність та охарактеризувати балетмейстерські особливості видатного українського балетмейстера — А. М. Кривохижи.

Анатолій Михайлович Кривохижа — талановитий український хореограф, фольклорист, етнограф, режисер і педагог, народний артист України, професор, заслужений діяч мистецтв України (1967), почесний громадянин м. Кіровоград (1998), засновник заслуженого ансамблю танцю України «Ятрань» та академічного театру народної музики, пісні і танцю «Зоряни». Він один з тих митців, котрий після П. П. Вірського своєю працею розвиває українську хореографію. Саме завдячуючи йому на Кіровоградщині створено перший та єдиний в Україні музей хореографічного мистецтва, де зібрано численний матеріал про видатних митців минулого і відомі заслужені ансамблі сучасності.

А. Кривохижа розпочинав творчий шлях у хореографічному мистецтві, створивши заслужений ансамбль народного танцю України «Ятрань». Про цей усесвітньо відомий колектив та його ушлявленого керівника написано і сказано немало — це і рецензії провідних мистецтвознавців України, і відгуки зарубіжних критиків, журналістів та балетмейстерів, але, на жаль, майже немає кінодокументів, окрім фільмів «Україно, пісне моя», де знято «Ятранські весняні ігри», та «Танцює Ятрань» (1969 р.).

Колектив, створений у 1949 р. в Кіровограді, Кривохижа назвав «Ятрань» (від назви річки Ятрань, про яку співається у відомій в Україні пісні «Там, де Ятрань круто в'ється»). Вода і вогонь, на думку балетмейстера, є основою життя. Здавна люди селилися якомога ближче до води — річок і джерел, які в народі вважали священними і цілющими. Також існувала думка, що майже всі криниці викопані святими людьми, тому і ставлення до них було надзвичайно шанобливим. Поселення поблизу таких криниць-копанок називалися просто: Криниці, Кирниці, Копані, Копанки. До речі, в одному з таких сіл, що має назву Копанки (нині Маловисківський район Кіровоградської області), в 1925 р. і народився майбутній видатний балетмейстер.

На творчу особистість А. Кривохижі та репертуар його ансамблю значно вплинули відомі балетмейстери: Микола Анкудінов, Ольга Князева, Яков Коломийський, Леонід Гудін, Павло Вірський, Микола Болотов, Тамара Устінова, Михайло Годенко, Ігор Моїсєєв, Кім Василенко.

Свій репертуар він починав створювати на матеріалі російських танців, чому посприяло декілька подій у житті балетмейстера. По-перше, побачений ним у дитинстві танець «Яблучко», котрий він спостерігав на виступах трупи М. Анкудінова. Цей танець, як пізніше і всі солдатські, створювався на лексиці російського танцю.

Пропрацювавши певний час у Кіровограді в стабільному і доволі творчому колективі й гідно зарекомендувавши себе російськими постановками (були також угорські, молдавські тощо), А. Кривохижа зрозумів, що слід звернутися й до української хореографії. По-перше, він з групою ентузіастів здійснив експедицію на Ятрань, щоб відшукати там матеріали для творчості. Було записано немало розповідей про весняні хороводи та гуляння молоді. У той час не існувало магнітофонів, кінокамер тощо, тому в арсеналі були тільки баян та нотний зошит для фіксації фольклорних зразків. Після цієї експедиції балетмейстер відчув, що тільки в обрядовій поезії українців, а також пізніших нашаруваннях народної творчості можна відшукати мотиви і форми народно-сценічного танцю. Зібраний і привезений з експедиції танцювальний матеріал визначив подальшу роботу «Ятрані», зумовив унікальність стилю, а з народних джерел дозволив створити власний танцювальний почерк.

Так виникли «Ятранські весняні ігри» — своєрідний хореографічний шедевр. Цей номер став візитною карткою ансамблю, що прославив Кіровоградщину на весь хореографічний світ. Саме ці ігри задали колективі творчий напрям, стали надбанням народного танцю, одним зі зразків розвитку народної хореографії. Балетмейстерові

вдалося створити хореографічну композицію так, що кожна її дія — дівочий хоровод, парубоцькі розваги, пісня «Вербовая дощечка», обряд посвячення молодої дівчини в дівочтво чи ігри, віртуозні змагання хлопців — були органічно поєднані, утворювали гармонійну й художню єдність. Із цією композицією колектив запрошували на урядові концерти до Києва і Москви, з неї почалося творче спілкування з П. Вірським та І. Моїсеєвим. «Ятранські весняні ігри» нині наявні в програмі академічного театру народної музики, пісні і танцю «Зоряни».

Першу славу «Ятрань» здобув у період 1961–1963 рр. під час виступів на республіканських фестивалях. Першим міжнародним фестивалем для цього ансамблю став захід у Свиднику в Словаччині, потім — у Стражниці (Чехія). Масштабнішими були IX всесвітній фестиваль у Софії (Болгарія), фестиваль у місті Сегеді (Угорщина). «Ятрань» неодноразово брав участь у фестивалях в Англії, Іспанії, Польщі, Югославії.

У 1964 р. за успіхи в розвитку українського народного мистецтва колективу присвоєно звання «заслуженого ансамблю танцю УССР», а його керівникові Анатолію Кривохижі — звання заслуженого артиста Української РСР. У цьому ж році ансамбль брав участь у концертах для учасників всесвітнього форуму молоді і студентів у Москві. У 1965 р. заслужений ансамбль танцю «Ятрань» уперше став лауреатом Республіканського конкурсу та взяв участь у творчому звіті художньої самодіяльності України в Москві. У 1967 р. ансамбль — переможець всесоюзного фестивалю самодіяльного мистецтва, брав участь у заключному концерті переможців у Москві, де виконав хореографічні композиції на сучасну тему «Юність країни Рад» та «На щедрих берегах Ятрані».

З 1974 по 1984 рр. колектив активно гастролював, набув визнання у світі, а виступи артистів супроводжували рецензії та відгуки, зокрема в газеті «Нью-Йорк Таймс» (США, 1977): «“Ятрань” — великий ансамбль з вишуканими костюмами, які дістали, здається, з найкращої скарбниці танців Східної Європи. Цілком очевидно, що він має вважатися одним з кращих ансамблів світу. Багато років ним керує А. М. Кривохижа — художній керівник і головний хореограф. Він уміє виявити суть народного танцю, його програма йде навдिवовижу рівно, і він розуміє необхідність варіювати тему і фактуру різних номерів». Порівнюючи «Ятрань» з ансамблями І. Моїсеєва та П. Вірського, К. Барнс зазначає: «У “Ятрані” також домінуючим є вишуканий смак, але ще й простота і самотність, і можливо — більша природність» [4, с. 72].

Високо оцінили програму й техніку виконання танців журналісти газети «Ванкувер Сан» (Канада, 1977): ««Ятрань» — найкращий ансамбль народного танцю, який ми бачимо тут за останні кілька років. Він демонструє мистецтво, дуже близьке до народних джерел. Спектакль зроблено зі смаком, виконання настільки чітке, що його можна назвати відполірованим. Дівчата ансамблю граціозні, танцюють дуже природно, чоловіки темпераментні, енергійні, танцюють з повною віддачею. Програма охоплює широкий діапазон — від ліричних сюїт до яскравих темпераментних танців» [4, с. 83–84].

Ансамбль «Ятрань» удосконалювався з кожним фестивалем і курсом. З виникненням оркестру, яким керували П. Берестов та В. Попадюк, А. Кривохижа вдосконалив свою програму. Як зазначав сам балетмейстер: «Для створення такої програми одного таланту мало, потрібні глибокі знання і те, чому навчити неможливо, — це смак і почуття міри...» [4, с. 33].

Методика А. Кривохижі видозмінювалася, формувалася й стверджувалася в процесі багаторічної роботи колективу. Танці, музика й пісні, образотворче мистецтво органічно поєдналися для розкриття художніх образів, сформувалася самобутність «Ятрані»: емоційна яскравість, неповторність стилю виконання, висока сценічна культура. Застосування принципів драматургії не тільки в постановці окремих номерів, а й у побудові танцювальних програм сприяло створенню узагальненого танцювального образу українського народу.

А. Кривохижа немало мандрував по Україні, збираючи фольклор, вивчаючи історію, традиції, обряди; працюючи на репертуаром ансамблю, намагався зважати на те, що людей цікавить, що подобається, що захоплює. Створюючи хореографічні композиції, майстер завжди шукав найоптимальніші, найефективніші варіанти постановок, які найточніше відтворювали б народний дух, думку, естетику, а також багатство українського фольклору. Спочатку добирав танці, хороводи, обряди в усьому їхньому розмаїтті, потім створював композиції, сюїти, інші масштабні полотна. Але мета цих пошуків була єдиною — хореографічна композиція має бути аналогом українського народного танцю чи обряду, тобто містити найцінніше, що є в українському фольклорі. Пізніше, коли ансамбль «Ятрань» досяг такого рівня, що міг представляти всю Україну, цю мету балетмейстер доповнив: у репертуарі був представлений фольклор усіх регіонів України. Найкращий доробок А. М. Кривохижі — це номери «Танок-привітання», «Поворотня», «Василечки», «Колядки», «Ятранські весняні

ігри», «Віночок Закарпаття», «Гуцулка Мишенська кругова», «Три діди», «Аркан», «Подільський рушничок» та ін.

Хореографічна композиція «Танок-привітання» — це повільна композиція, подібна до полонезу, його основою був хоровод-гра «Воротар». Для динаміки, підкреслюючи музичне рішення, балетмейстер використав реквізит (хустини), якими дівчата підкреслюють у потрібних місцях музичні акценти. Як вітальний його і нині виконують «Зоряни», він є неперевершеним жодними танцювальними колективами.

Хореографічна композиція «Поворотня» — фрагмент весільного обряду. Основою для хореографічного відтворення стародавнього обряду українського весілля, цього видовища з виразними елементами драматичної дії, діалогічних пісень, музики, монологів, пластичних рухів, танців, рядження, пантомімічної гри стали картини К. Трутовського «Весільний викуп», «Весілля» та М. Пимоненка «Свати» й «Весілля в Київській губернії». Коли А. Кривохижа побачив ці картини, відразу відчув, що вони наповнені багатвіковою обрядовою таємничістю. Робоча назва «Поворотня», в якій балетмейстер мав намір продемонструвати один з епізодів весілля «перейми», коли хлопці з роду молоді ставили рогатки і вимагали викуп, так і стала основною. Композиція розпочинається динамічним танцем парубків, котрі за звичаєм чекають жениха з викупом. За сюжетом, жених з парубками на конях натрапляють на зачинені ворота і змушені повернути, звідси і назва — «Поворотня». Після вогняного танцю парубків — ліричний вихід молодих під звучання українських народних пісень «Ой, летять галочки» та «Січана калинонька», далі йде «Козачок», який змінювався урочистою ходою молодих на рушник, були переспіви дружок і свата, весільні вигуки «Гірко!» та ін.

Хореографічна композиція «Василечки» — молодіжний танець, створений за мотивами Полтавської кадрилі, записаної М. Уваровою. Щоб зберегти колорит Полтавщини, балетмейстер використав музичний матеріал пісні та трохи тексту, сценічні засоби, присядки, притупи, народний вальсовий крок, стилістично урізноманітнивши танок.

Обрядово-вокальна хореографічна композиція А. Кривохижі «Колядки» — одна з перлин української хореографії, основою якої є колядки «Господарю...» та «Водіння кози». Це, мабуть, найперша спроба в Україні хореографічного відтворення народного словесного й театрального мистецтва, в якому різні форми ритуального драматичного дійства виконували самодіяльні актори чи ентузіасти. У ятранських «Колядках» «дихає» міф, який і виявляється в різних динамічних феноменах. Танцівники і музиканти, ніби потрапляючи

в іншу реальність, стають несхожими на себе, втрачають індивідуальність. У композиції є гра в сніжки, народна вистава «Лікування Кози», яку розігрують ряджені (Дід, Циган, Коза), і катання на санчатах.

До створення вінка з танців західного регіону України А. Кривохижа йшов поступово. На це існувало немало причин, головна з яких полягала в тому, що тривалий час культура означеного регіону не була предметом комплексного дослідження. Науковці та балетмейстери не мали можливості ознайомитися й опрацювати документальні джерела та необхідні матеріали. Балетмейстер розумів, що без урахування регіональних локальних особливостей фольклору неможливо досягти бажаного результату. За 9 років роботи над хореографічними легендами Карпат він побував у Снятині, Косові, Криворівні, Мишині, Вижниці. Фахівці танцю відзначали, що Кривохижа переніс у степ Карпати і перетворив його на центр гуцульського танцю. «Гуцулка Мишенська кругова» — танець, створений за кінозаписом на весіллі в селі Мишин. Танець виконувався у швидкому темпі та мав національний колорит прикарпатського регіону. Щоб підкреслити особливий колорит музики цього танцю, виконавці танцювали не просто під оркестр, а навколо нього. Оркестранти теж рухалися по сцені і співали разом з танцюристами.

Головне завдання А. Кривохижі як балетмейстера — донести глядачеві невичерпне багатство українського танцювального фольклору, причому на високому рівні. У його хореографічних композиціях розкривається національне буття українського народного танцю, що високо цінували як прості глядачі, так і майстри народної хореографії Ігор Моїсеев, Павло Вірський, Клара Балог, Володимир Петрик.

У 1986 р. А. М. Кривохижа залишив заслужений ансамбль танцю «Ятрань» і рекомендував на посаду художнього керівника В. С. Босого. Той творчий доробок, що створив А. М. Кривохижа, В. С. Босий намагався всіляко підтримувати і продовжувати справу видатного майстра української хореографії. Ще 18 років ансамбль плідно працював не лише в Україні, успішно виступав на фольклорних фестивалях у Польщі (1992 р., 1994 р., 1996 р.), Сербії (1996 р.), Словаччині (1996 р.), Великобританії (1998 р.), Греції (2001 р.). Але із запровадженням ринкової економіки дедалі більше втрачалися фінансові можливості як для поїздок, так і для утримання колективу. «Дунайський бал» 2002 р. у сербському місті Бачка-Паланка став останнім балом «Ятрані». Після нього у 2003 р. ансамбль припинив своє існування.

Після того як А. М. Кривохижа залишив «Ятрань», йому порадили влаштуватися до Кіровоградської філармонії, але балетмейстер

вирішив спробувати себе як вільний художник. Деякий час працював керівником ансамблю танцю Башкирії, де поставив «Гопак»; у Київському балеті на льоду, де поставив балет «Цвіт папороті». Переконавшись, що така робота його не влаштовує, повернувся до філармонії, де в 1986 р. започаткував академічний театр народної музики, пісні і танцю «Зоряни». Нині його художнім керівником є народна артистка України А. М. Червінська, А. М. Кривохижа залишається консультантом.

До нового за формою творчого колективу ввійшли оркестр, вокальна та невелика танцювальна трупи. Основою хореографічних композицій «Зорян» є музика. Високопрофесійні музиканти грають, співають, танцюють і беруть участь в окремих сюжетах. При цьому танцювальна трупа театру доповнює сценічне дійство словом, піснею й танцем, беручи участь у створенні масових сцен. Кожний хореографічний твір А. М. Кривохижі будується за законами драматургії. Важливим у цій побудові є розвиток дії, що логічно зумовлює кульмінацію та розв'язку як результат дії.

Репертуар академічного театру народної музики, пісні і танцю «Зоряни» складається з композицій які були в «Ятрані». Але видатний майстер створив і нові хореографічні композиції: «Танець бессарабських циган», «Волинська кадрили», «Буковинський народний танець».

У 1997 р. А. М. Кривохижу запросили до Кіровоградського педагогічного університету викладати хореографічні дисципліни: «мистецтво балетмейстера» та «теорія українського народного танцю». Маючи багатий досвід, Анатолій Михайлович опублікував перший український науковий посібник до курсу «Мистецтво балетмейстера» — «Гармонія танцю» у 2000 р. З 2002 р. він — доцент кафедри хореографічних дисциплін КДПУ ім. В. Винниченка, де викладав «Мистецтво балетмейстера», «Підготовку концертних номерів», «Народознавство та хореографічний фольклор України». У 2003 р. відзначений пам'ятною медаллю П. Вірського, а також обраний членом правління Національної хореографічної спілки України та головним консультантом з використання фольклорно-етнографічних матеріалів у хореографії.

У 2004 р. А. Кривохижа разом із М. Вантухом, А. Коротковим (народним артистом України, директором обласного загальноосвітнього навчально-виховного комплексу гуманітарно-естетичного профілю (гімназія-інтернат-школа мистецтв), художнім керівником хореографічного ансамблю «Пролісок») та А. Червінською (народною артисткою України, художнім керівником академічного театру народної музики, пісні і танцю «Зоряни») взяв участь у створенні

Музею історії українського хореографічного мистецтва. Фонди музею становлять документи, фото, афіші та програми виступів, газетні та журнальні матеріали, оригінальні предмети, зокрема танцювальні костюми, нагороди та сувеніри з багатьох країн світу, пов'язані з широкою гастрольною діяльністю заслуженого ансамблю народного танцю України «Ятрань» та академічного театру народної музики, пісні і танцю «Зоряни».

А. Кривохижу заслужено вважають пропагандистом та хранителем українського національного хореографічного мистецтва, інтерпретатором українського хореографічного фольклору. До нього ідуть навчатися з усіх областей України, з Російської Федерації, Білорусі, Молдови, Народної Республіки Болгарія. Він — член журі багатьох конкурсів, має високий авторитет спеціаліста. Але широке визнання не зменшує його вимогливості до себе і колективу, працелюбності, палкого прагнення досягти більшого.

Висновки. Український народний танець створювався протягом віків і був тісно пов'язаний із життям народу, його побутом, працею, певним художнім смаком. Українська хореографічна культура формувалася під впливом історико-географічних, культурно-історичних та соціально-економічних умов, світогляду українського народу. Народ зберігав і розвивав свої танцювальні скарби, передаючи від покоління до покоління форми танців, манеру виконання. На розвиток загальнонаціональних танців України значно вплинули народні обряди, звичаї, святкування, гуляння, які породжували нові традиції, ритуальні й обрядові танці. Вивчення досвіду поколінь і дослідження стану творів української народно-сценічної хореографії дозволяють констатувати потужність творчого потенціалу, життєствердність українського танцю, його перевірену часом стійкість, яка забезпечувала йому виживання в найскрутніших історичних обставинах.

На сучасному етапі українська народно-сценічна хореографія має чітку систему, яка формувалася впродовж століть. Нині немало балетмейстерів зберігають і пропагують українське національне хореографічне мистецтво, що відображається в хореографічних композиціях майстрів українського народно-сценічного танцю Я. М. Чуперчук, А. М. Кривохижа, М. М. Вантух та Б. М. Колногузенко.

Творчість видатних балетмейстерів-педагогів хореографічного мистецтва має велике значення для розвитку творчої діяльності молодих фахівців, оскільки хореографічні здобутки вищезгаданих корифеїв знає весь світ. Роботи досвідчених фахівців, їх здобутки

слугують прикладом для хореографів-початківців, поставлені на високому професійному рівні, з ґрунтовним знанням побуту, фольклору, історії, вмінням досконало узгоджувати лексику з музичним матеріалом, гармонійно поєднувати хореографію з костюмами.

Проблема збереження національної ідентичності в хореографічному мистецтві нині є однією з найактуальніших у сфері гуманітарного розвитку як для розвинутих країн європейського співтовариства, так і для України.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з вивченням творчої діяльності А. М. Кривохижі в академічному театрі народної музики, пісні і танцю «Зоряни».

Список використаних джерел

1. Боримська Г. В. Самоцвіти українського танцю / Г. В. Боримська. — Київ : Мистецтво, 1974. — 158 с.
2. Все про танець. Довідник / уклад. : А. Є. Коротков, А. П. Тараканова. — Кіровоград : ТЦ Облкомплексу (гімназія-інтернат-школа мистецтв), 1999. — 90 с.
3. Кривохижа А. М. Гармонія танцю : навч.-метод. посіб. для студ. пед. навч. закл. / А. М. Кривохижа. — Кіровоград : РВЦ КДПУ ім. В. Винниченка, 2005. — 92 с.
4. Кривохижа А. М. Роздуми про мистецтво танцю / А. М. Кривохижа. — Кіровоград : Центральноукр. вид-во, 2012. — 172 с.
5. Похиленко В. Танець між небом і землею / В. Похиленко. — Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2012. — 351 с.
6. Уварова Н. Танці Полтавщини / Н. Уварова. — Київ : Мистецтво, 1969. — 209 с.

References

1. Borymska H. V. Samotsvity ukrainskoho tantsiu / H. V. Borymska. — Kyiv : Mystetstvo, 1974. — 158 s.
2. Vse pro tanets. Dovidnyk / uklad. : A. Ye. Korotkov, A.P. Tarakanova. — Kirovohrad : TTs Oblkompleksu (himnaziia-internat-shkola mystetstv), 1999. — 90 s.
3. Kryvokhyzha A.M. Harmoniia tantsiu : navch.-metod. posib. dlia stud. ped. navch. zakl. / A.M. Kryvokhizha. — Kirovohrad : RVTs KDPU im. V. Vynnychenka, 2005. — 92 s.
4. Kryvokhyzha A. M. Rozdumy pro mystetstvo tantsiu / A. M. Kryvokhyzha. — Kirovohrad : Tsentralno-Ukrainske vydavnytstvo, 2012. — 172 s.
5. Pokhylenko V. Tanets mizh nebom i zemleiu / V. Pokhylenko. — Kirovohrad : Imeks-LTD, 2012. — 351 s.
6. Uvarova N. Tantsi Poltavshchyny / N. Uvarova. — Kyiv : Mystetstvo, 1969. — 209 s.

■ UDC 793.3.071.1(477)

Ostrovska K. V., Assistant Professor, Kharkiv State Academy of Culture, Kharkiv

ANATOLII KRYVOKHYZHA AS A GUARDIAN OF UKRAINIAN CHOREOGRAPHIC TRADITIONS

The aim of this paper is to explore the creative activities of the famous Ukrainian choreographer A. Kryvokhyzha.

Research methodology. The study is based on the historical method (to consider the Ukrainian folk dance styles in progress); the analytical method (to substantiate the evolution features and the improvement of the Ukrainian folk stage choreography as well as reformative activities in the field of the Ukrainian stage dance); the chronologic method; the theoretical analysis of the scientific sources.

Results. This study demonstrates that Professor A. Kryvokhyzha has made a significant contribution to the development of national choreographic culture. A. Kryvokhyzha has kept and enriched the achievements of the Ukrainian national culture, glorified not only the creation of the Ukrainian choreographic art, but also the unique history of the Ukrainian culture, ceremonies, traditions and the way of life. The study has confirmed that one of basic sources for the creation of new dances and unfolded compositions is calendar and ritual folklore. The content of holidays or their separate stages can be the basis for the creation of dancing performances and choreographic compositions.

Novelty. The results of this study have enabled to examine the features of the structure and lexical content of dances created by A. Kryvokhyzha as well as drawing on the example of the leading dance groups of Kyrovohradshchyna to describe the use of folk games and ceremonies in the choreographic pieces.

The practical significance. The findings can be applied in new developments of the Ukrainian folk stage choreography, such as writing the essays, term papers made by the students of Choreography Art Department, reading the lectures and holding the seminars on History of Choreographic Art, Art of Ballet-master, Ukrainian Folk Stage Dance.

Keywords: Dance Ensemble, choreographer, collective, folk choreography, choreographic composition, folklore.

Надійшла до редколегії 15.02.2016 р.